

EEN HONDERDTAL NEDERLANDSCHE FAMILIES

EEN HISTORISCHE,
GENEALOGISCHE EN BIOGRAFISCHE STUDIE
OVER DE KWARTIEREN VAN

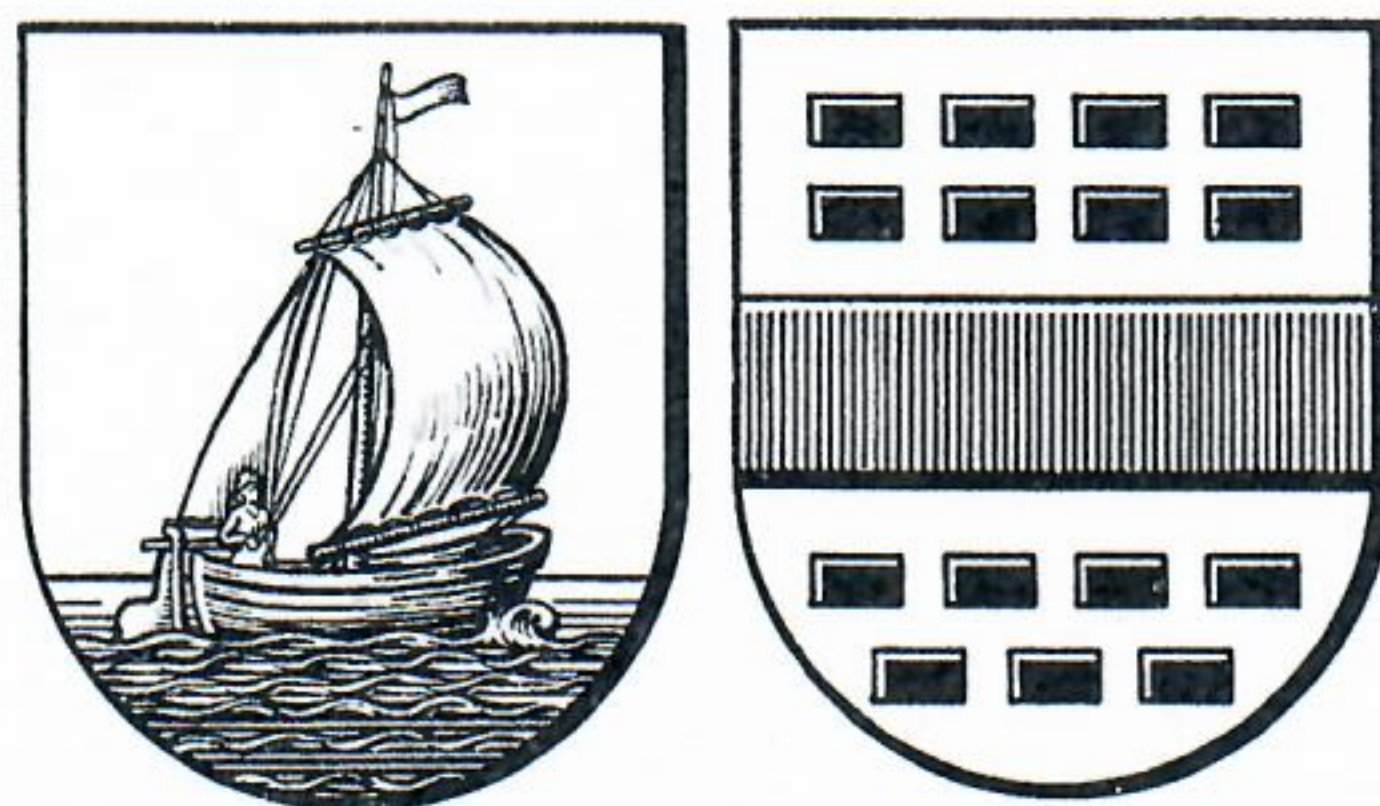
MR DR C. W. MARIS

DOOR

MR DR J. C. MARIS VAN SANDELINGENAMBACHT.

NIJMEGEN - MCMXLVI

GENERATIE I — KWARTIEREN 174-175

GERRIT AARTSE VAN DEN HOEK, burgemeester van 's-Grevelduin-Capelle, overleden 's-Grevelduin-Capelle 30 October 1680, huwde
Capelle 4 Augustus 1669

DIRKJE DIRKS VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 22 Maart 1643,
overleden vóór 24 Augustus 1715.

wapen Van den Hoek: in zilver een schip op een golvende blauwe zee, naar links zeilende; wapen Van Nederveen: in zilver een dwarsbalk van rood, vergezeld van vijftien turven van zwart, 8 bov. en 7 onder.

A. INLEIDING TOT HET KWARTIER VAN DEN HOEK

Het geslacht VAN DEN HOEK behoort vanouds thuis in de Langstraat. Gielis Henricks van den Hoek was a^o 1543 schout van Sprang. Thans bloeit nog een tak onder de notabele familie's van deze streek. Wellicht lag de bakermat van deze inheemsche familie in Zuidewijn-Capelle, dat immers oudtijds was genaamd „den hoec van d'zijdewinde”. Bloijs van Treslong Prins „Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Noord-Brabant” vermeldt van de hervormde kerk te Waspik boven den zijingang het in hout gesneden wapen van H. H.se van der Hoek a^o 1767: een schip op een golvende zee, naar links zeilend.

De stamreeks van onzen tak vangt aan bij GERRIT AARTSE VAN DEN HOEK, die *volgt in het kwartier n° 174*. In de tweede helft der 17e eeuw ontmoeten wij hem en zijn broers in Capelsche akten. Deze broers waren Cornelis Aartse van den Hoek, gehuwd Capelle 9 Maart 1670 met Huijbertje Jacobs Glavimans, nog in 1709 schepen van 's-Grevelduin-Capelle, en Johannes Aartse van den Hoek, in 1680 kuiper en brouwer te Rotterdam in de brouwerij „De Roos”, die met zijn vrouw Annetje Nagtegaal (dochter van Jan Dirks Nagtegaal en Maria Jans Mijsvelder), wonende in de Schepmaekerssteeg uitkomende in de Boompjes, op 20 November 1680 testeerde voor notaris Van Rosendaal te Rotterdam.

B. INLEIDING TOT HET KWARTIER VAN NEDERVEEN

Vanouds komen er VAN NEDERVEEN's in de Langstraat voor; hun naam houdt verband met het gelijknamige ambacht, thans Nederveen-Capelle. Willem van Nederveen werd op 15 Mei 1325 met Nederveen verlijd. Graaf Willem V van Holland gaf Maandag na St. Laurens (12 Augustus) 1353 aan Gerrit van Nederveen een moer, breed 600 roeden, gelegen zuidwaarts af, te Brabantwaart, jegens het ambacht Capellen. Deze Gherijt, heer van Nederveen, komt in een stuk van 7 Februari 1377 alszoodanig voor onder de achttien ambachtsheeren in den Grooten of Zuid-Hollandschen Waard. In 1388 was Pieter van Nederveen in het bezit der heerlijkheid. Bij Gouthoeven „Bijvoeghsel tot de Hollandsche Chronijk” p. 195 vindt men nog meer over dit geslacht Nederveen.

Naar de overlevering wil heeft jonker Jan van Nederveen, heer van Nederveen, ontkomen aan den Elisabethsvloed van 1421, zich te Besoijen in de Langstraat neergezet. Deze overlevering, waarvan een relaas is afgedrukt in de „Nederlandsche Leeuw” jaargang 1889, vindt steun bij Ramaer „Geografische Geschiedenis van Holland bezuiden de Lek en Nieuwe Maas in de Middeleeuwen”, die mededeelt, dat Nederveen in den Zuid-Hollandschen Waard bezuiden de Maas inderdaad door den Elisabethsvloed overstroomd werd en daarna door den heer verlaten bleef. Op de lijst van ambachten anno 1469 komt Nederveen niet meer voor. Later zijn er nog wel pretendenten van de oude Van Nederveen's geweest. Zoo vermeldt A. P. A. du Cloux „Het Tweehonderdvijftig jarig bestaan van de Hervormde Gemeente van 's-Grevelduin-Kapelle en Vrijhoeven” a^o 1860, dat Gerrit van Clootwijck, die pastoor te Capelle is geweest 1505—1542, bij testament 50 gld. heeft vermaakt aan Arie van Nederveen „om daarmede te deffendeeren zijn regt van collatie of presentatie derzelver kerken”.

Genoemde jonker Jan, dan, die in Besoijen is gaan wonen, kan de schakel geweest zijn tusschen de middeleeuwsche riddermatige Nederveen's en onze familie Van Nederveen, die wij al eenige generaties later aantreffen onder de aanzienlijke lieden van de Langstraat, en die nog het oude geslachtswapen voert zonder breuk. Over het maatschappelijk leven der Nederveen's in die dagen zal nader gesproken worden in de Inleiding tot het kwartier De Rooij n° 180. In een doos met charters uit Sprang in het rijksarchief te 's-Hertogenbosch vond ik zegels van Hendrik Anthonys van Nederveen (I. 2) en van Adriaen Dirks van Nederveen (II. 7), richters van Sprang. Zij voerden : I en IV drie heraldische stukken 2 : 1, welke, ondanks een primitieve uitvoering en geringe afmetingen, te verklaren zijn als een kapel zittend op een bergje (Capelle); II en III een dwarsbalk, vergezeld van turven, 8 bo. en 7 be. (Nederveen). In dit wapen leeft kenlijk voort de traditie der heeren van Nederveen — Capelle. Nu is het tevens duidelijk, dat, hoewel de geslachtsnaam aanvankelijk het wapen Nederveen voor het hoofdfiguur zou doen houden, toch Capelle thuishoort in I en IV, omdat Nederveen slechts een nadere onderscheidende toevoeging is. Heden ten dage komt de naam uitgebreid voor onder den kleinen man van deze streek; wellicht zijn hierbij nazaten van het oude geslacht, maar het inmiddels herrezen Nederveen is uiteraard nog naamgevend geweest.

Twee van onze „128-kwartieren”, de n°s 175 en 181, worden door een vrouwelijke Van Nederveen ingenomen. Men vindt beiden in het fragment-genealogie, dat volgt.

I ANTHONIJ VAN NEDERVEEN, transporteerde land in Zuidewijn-Capelle 23 Mei 1550 (r. a. Zuidewijn-Capelle n° 8 p. 60), huwde N. N.

Uit dit huwelijk:

1. DIRK, *volgt II*.
2. HENDRIK ANTHONIJS VAN NEDERVEEN, † vóór 1623, olieslager, schout van Sprang omstreeks 1612, huwde JANNEKE ADRIAENS (? de Roij, dochter van Adriaen Geerits de Roij, schout van 's-Grevelduin-Capelle en Maijke Dirks). Zij overleden kinderloos.

21-4-1623 Erfdeeling tusschen de erfgenamen van Hendrick Anthonijs schout tot Sprang en Janneke Adriaens, zijnde Joris Adriaens de Roij schout tot Cappel, ter eenre, en Andries Claess, Jan Dirks van Nederveen, mede voor zijn broer Adriaen Dirks van Nederveen en zijn andere broers en zusters (r. a. Capelle n° 39).

3. FRANSKE ANTHONIJS VAN NEDERVEEN, huwde GOOSSEN GERRITS VAN HEIJST, † 1611—18, lakenbereider en burge-meester van stad en vrijheid Waalwijk.

II DIRK ANTHONIJS VAN NEDERVEEN, schepen van stad en vrijheid Waalwijk 1596, huwde CATHARINA ADRIAENS.

Uit dit huwelijk:

1. JAN, *volgt IIIa*.
2. MICHEL, *volgt IIIb*.
3. PETER DIRKS VAN NEDERVEEN, schepen van stad en vrijheid Waalwijk 1665.
4. GERRIT DIRKS VAN NEDERVEEN, schepen van stad en vrijheid Waalwijk 1652—72, huwde als j.m. van- en wonende te Waalwijk te Capelle 2 April 1633 FIJNTJE CORSTIAENS GLAVIMANS j.d. van Capelle en aldaar wonende. Hun zoon DIRK was schepen van Waalwijk in 1670, burgemeester in 1695.
5. ANTHONISKE DIRKS VAN NEDERVEEN, huwde PIETER DIRKS (van Waalwijk).
6. ADRIANA DIRKS VAN NEDERVEEN, huwde LENERT GIJSBERTS.
7. ADRIAEN DIRKS VAN NEDERVEEN, † tusschen 1623 en 1649, richter van Sprang 1623.
3-6-1649 Jan, Michiel, Peeter, Geeraert en Anthoniske van Nederveen, kinderen van Dirk Anthonijsz. van Nederveen en Catharina Adriaens, erfgenamen van hun zuster Adriana van Nederveen huisvrouw van Lenaert Gijsberts, maken met Lenaert Gijsberts accoord, (r. a. Waalwijk n° 64).

IIIa JAN DIRKS VAN NEDERVEEN, geboren (volgens trouwakte) Waalwijk, † Capelle 7 Juli 1657 begraven in de kerk, schout van 's-Grevelduin-Capelle 1630—57, huwde Capelle 12 Mei 1617 BEATRIX WOUTERS ROITHALS, dochter van Wouter Adriaens Roithals en Gerken Staesdr. (ex Staes Herwijnen en Beatrix Thonis) geboren Capelle, † aldaar 13 Juli 1653, begraven in de kerk.

24-7-1618 Erfdeeling tusschen Adriaen Wouters Roithals en Jan Dirks van Nederveen als man van Beatrix Wouters Roithals. Laatstgenoemde verkrijgt land, het huis met het schreijnwerck, bestecken, contoïr, en houtwerk, het brouhuijs en brougetouwe (r. a. Capelle n° 39).

19-6-1658 Erfdeeling zijner nalatenschap; de echtelieden hadden notarieel te Rotterdam getesteerd 4 April 1656; haar broer Adriaen Wouters Roithals woonde in Beijerland (r.a. Capelle n° 42).

Uit dit huwelijk:

1. DIRK, *volgt IV*.
2. GERRITJE VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 1621, huwde 1° PETER MERTENS en 2° JAN ADRIAENS DE JONGE. De weduwe compareerde Vrijhoeve-Capelle 27 November 1658.
3. JANNETJE VAN NEDERVEEN, huwde SEBASTIAEN VAN ESCH, koopman te Rotterdam.
4. AELTJE VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 19 Januari 1628, † aldaar 3 October 1673 begraven in de kerk, huwde JOCHIM ADRIAENS VERSTER.
- 5—7. Capelle 23 December 1630 „gedoopt de drie kinderen van Jan Dirks van Nederveen ende Beatrix wonende aan „de Brugge genaemt WOUTERKEN, DIRCKEN, het derde (akte defect, M.); getuigen Johannes Plasius, van het tweede „Jan Janse de Jonge, van het derde Huijgh Adriaens, ende nog Pieter Dircks tot Waelwijk, Lenert Gijsberts beijde „zwagers”. Deze drie kinderen overleden jong.
8. WOUTER JANSEN VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 15 Februari 1632, heemraad van 's-Grevelduin-Capelle 1678, huwde HENDRIKSKE VAN DEN HOEK. Hun zoon JAN overleed ongehuwd Capelle 10 April 1681, begraven in de kerk. De dochter BEATRIX VAN NEDERVEEN huwde NANNING DE ZEEUW en de dochter DIGNA VAN NEDERVEEN huwde JOOST TIMMER.
9. ADRIAEN JANSEN VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 1 Juli 1635.
10. AELTJE JANSEN VAN NEDERVEEN, „de jongste” gedoopt Capelle 3 Juli 1639, huwde ADRIAEN JANSE HOOIJMEIJER.
11. CATALIJNA JANSEN VAN NEDERVEEN.

IV DIRK JANSEN VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 20 Mei 1619, † aldaar 15 September 1671, begraven in de kerk, brouwer, schout, heiligegeestmr. en heemraad van 's-Grevelduin-Capelle 1653, burgemeester van Zuidewijn-Capelle, huwde Capelle 7 Juli 1641 CATALINA HENDRIX, dochter van Hendrik Wouters en Lenertken Peters de Roij, † Capelle 6 December 1674 (Zie de Inleiding tot het kwartier n° 180, de Roij).

Zij testeerden Capelle 23 Januari 1643.

Uit dit huwelijk:

1. HENDRIK VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 25 Maart 1642.

2. DIRKJE, *volgt in het kwartier n° 175.*
3. LENERTGEN VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 9 Juli 1645, huwde HUYBRECHT SEYLMANS.
4. HILLEKEN VAN NEDERVEEN, gedoopt Capelle 4 September 1650, huwde JOHAN SEBRECHSE.
5. BEATRIX VAN NEDERVEEN.

IIIb MICHEL DIRKS VAN NEDERVEEN, schepen van stad en vrijheid Waalwijk, huwde aldaar 20 December 1641 GRIETJE DROSSAERTS, dochter van Cornelis Cornelisz. Drossaerts, schepen van Waalwijk, en Jenneke Gerrits van Heijst. 8-7-1648 Grietje Cornelis Drossaerts, gehuwd met Michiel Dirks van Nederveen, en Gerrit Cornelis Drossaerts scheiden en deelen nalatenschap van hun ouders Cornelis Cornelis Drossaerts en Jenneke Gerrits van Heijst (r. a. Waalwijk n° 64).
Uit dit huwelijk:

1. MARGARETHA VAN NEDERVEEN, *volgt in het kwartier n° 181.*
2. CORNELIA VAN NEDERVEEN, huwde JOHAN COOLHAES burgemeester van Waalwijk; zie de Inleiding tot het kwartier n° 179 Coolhaes.
3. ARDINA VAN NEDERVEEN, huwde WILLEM DE FOKKER, burgemeester van stad en vrijheid Waalwijk 1721.

C. DE KWARTIEREN VAN DEN HOEK—VAN NEDERVEEN

In het gereformeerde trouwboek van Capelle vond ik de oudste akte nopens GERRIT AARTSE VAN DEN HOEK:

„ondertr. 22 Juni 1669 GERRIT ARISSE VAN DEN HOEK, j.m. van Capelle en aldaar wonende, „en DIRKJE DIRKSE VAN NEDERVEEN j.d. van Capelle en aldaar wonende; getrouwt Capelle „4 Augustus 1669.”

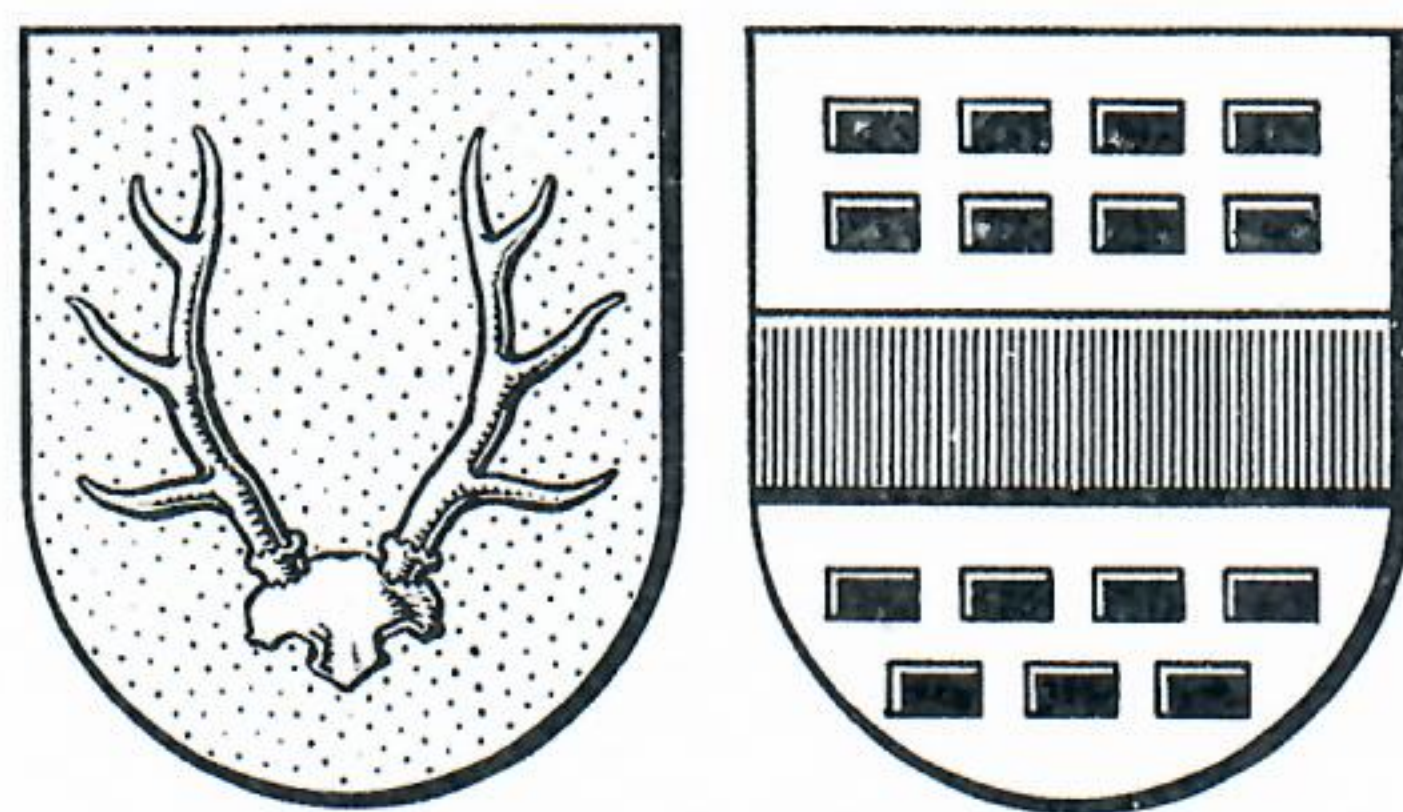
De doopinschrijving noch eenig ander gegeven over 's mans herkomst werd te Capelle gevonden. De vrouw is aldaar gedoopt 22 Maart 1643. Haar familie was bemiddeld, en zij werd de erfgename van een huis met brouwerij en van landbezit onder Capelle, verder nog van huis en hof met erf in Mariëndaal onder Loon. Van den Hoek breidde, door aankoop op 7 Maart 1679, het landbezit nog uit. Naast het beheer van de brouwerij en van de landerijen heeft hij in Capelle het ambt van burgemeester bekleed a° 1678; in 1680 zat hij op een schepenstoel van 's-Grevelduin-Capelle. Gerrit van den Hoek overleed Capelle 30 October 1680, en ligt in de kerk begraven. Bij akte van 26 Juli 1682 kwam een accoord over zijn nalatenschap tot stand tusschen zijn weduwe en Cornelis Aartse van den Hoek, als bloedvoogd, en Jan Hardinxvelt, als toeziende voogd over hun vijf kinderen Aart, Janneke, Dirk, Jenneke, Catalijne. Dirkje Dirks van Nederveen hertrouwde Capelle 10 October 1682 met Hendrik Adriaens de Roy, zoon van Adriaen Bastiaens de Roy en Mary Hendriks Crillaerts, gedoopt Capelle 30 October 1650, burgemeester van 's-Grevelduin-Capelle 1689.

Op 24 Augustus 1715, toen ook Dirkje van Nederveen overleden was, maakten de kinderen eene erfdeeling. Het bezit onder Loon viel toe aan den schoonzoon Sijmon Starrenburg nomine uxoris (r. a. Capelle n° 48).

Uit het huwelijk VAN DEN HOEK-VAN NEDERVEEN:

1. AART VAN DEN HOEK, † na 1715.
2. JANNEKE VAN DEN HOEK, gedoopt Capelle 23 September 1671, huwde JACOB KONINCKX, armmeester 1720 en burgemeester 1729 van 's-Grevelduin-Capelle; bezat de „Stede” aan de Schans te Raamsdonk, welke later overging op zijn zwager Simon Starrenburg (kwartier n° 86).
3. DIRK VAN DEN HOEK, † na 1715.
4. JENNEKE VAN DEN HOEK, *volgt in het kwartier n° 87.*
5. HENDRIK VAN DEN HOEK, gedoopt Capelle 13 Februari 1678, † jong.
6. CATELIJN VAN DEN HOEK, gedoopt Capelle 3 April 1679, overleden Capelle, aangifte begraven 9 Mei 1722, huwde, aangifte Capelle 23 Maart 1708, AALBERT VAN CLEEFF, zoon van Wijnant Aelberts van Cleeff en Margriet Ariens de Roy, gedoopt Capelle 21 April 1685, burgemeester van 's-Grevelduin-Capelle 1720; hij hertrouwde, aangifte Capelle 21 November 1722, met Teuntje Vermeer.

GENERATIE I — KWARTIEREN 180-181

PETER ADRIAANS DE ROOIJ, schepen van 's-Grevelduin-Capelle,
gedoopt Capelle N. Br. 5 November 1673, huwde Waalwijk

MARGARETHA VAN NEDERVEEN, geboren Waalwijk, overleden
Waalwijk vóór 1705.

*wapen De Rooij: in goud een gehoornde hertenschedel; wapen Van Nederveen: in zilver een dwarsbalk
van rood, vergezeld van vijftien turven van zwart, 8 bo. en 7 ond.*

A. INLEIDING TOT HET KWARTIER DE ROOIJ

Deze familie DE ROIJ (later veelal DE ROOIJ geschreven) ontmoet men sedert de 16e eeuw te Capelle en elders in de Langstraat. Eertijds was dit een Hollandsche streek onder het hoog-gerecht van het baljuwschap Zuid-Holland, dat zetelde binnen Dordrecht. Sedert de wet van 10 Februari 1815 behooren de zes Hollandsche dorpen en vijf ambachten in de Langstraat tot de provincie Noord-Brabant.

Tot in de 18e eeuw bloeiden in dit gebied van moeren de vervevingen, voordeelige ondernemingen, welke in handen waren van een beperkt getal kapitaalkrachtige families, die natuurlijk ook de schepenzetels bezetten. Deze vervevingen — hier en in Zeeland — leverden niet alleen turf op, maar tevens een zouthoudende aarde „darinck”, genaamd, waaruit, door verbranden onder vermenging met zeewater zout gewonnen werd. De geheele Nederlandsche markt werd van dit zout voorzien en het is duidelijk, dat de moernering, speciaal door de zoutwinning een aanzienlijk bedrijf was, dat groote rijkdom bracht. In dezen kring leefden de Van Clootwijk's, de Van Nederveen's, de Verster's, de Van der Hoeven's, de Van Son's en ook onze De Roij's, onderling door vele huwelijken verwant. Daarnaast was er een armoedige veen-bevolking, die goeddeels van de „heilige geest”

B. INLEIDING TOT HET KWARTIER VAN NEDERVEEN

De familie VAN NEDERVEEN is reeds ingeleid bij het kwartier n° 175, waarheen ik den lezer moge verwijzen.

C. DE KWARTIEREN DE ROOIJ—VAN NEDERVEEN

PETER ADRIAENS DE ROOIJ is gedoopt in 's-Grevelduin-Capelle 5 November 1673. Hij groeide op in een welgesteld vervenersgezin, maar werd zelf opgeleid voor den handel. Het koopmanschap heeft de Rooij in Waalwijk uitgeoefend gedurende de korte periode van zijn huwelijk met MARGARETHA VAN NEDERVEEN. Reeds op 27 Maart 1705 was hij weduwnaar, toen hij voor schepenen van Waalwijk verscheen met zijn broer Hendrik, koopman te Sprang, die voogd was over zijn kinderen. De Rooij keerde een paar jaren later naar Capelle terug en kocht daar op 16 Maart 1708 een huis omtrent den Capelsche Ringh met schuur, oliemolen, brouwerij met dependentie en hof, strekkende noord tot halver Herstraat en zuid tot halver nieuwvaart met alle dijken, wegen, steeg en watergangen. Dit bedrijf was een oud bezit der Capelsche Nederveen's. Uit de nalatenschap van zijn vader, welke te Capelle op 13 Januari 1705 verdeeld werd, verkreeg Peter land in Zuidewijn, in Nederveen en in Groot-Waspik. Bij de smaldeeling van de goederen nagelaten door zijn grootvader Hendrik van Gils, op 6 Mei 1707, werden aan Peter de Rooij, eenige landerijen o.m. te 's-Gravemoer toebedeeld. Voor schepenen van Waalwijk maakten op 16 April 1721 Peter de Rooij, weduwnaar van Margaretha van Nederveen, als vader van de minderjarigen Elisabeth en Arnout de Rooij, Johan Coolhaes, oud-burgemeester, als man van juffr. Cornelia van Nederveen, en Willem de Fokker, burgemeester dezer stad en vrijheid, als man van juffr. Ardina van Nederveen, boedelscheiding der nalatenschap van hun schoonvader den heer Dirk van Nederveen in leven burgemeester van Waalwijk. Bij akte van 2 Augustus 1728 droeg Peter Adriaens de Rooij te Capelle een deel van zijn goederen over aan zijn broer Hendrik, schout van Nederveen-Capelle. In dezen tijd was hij nog armmeester in 's-Grevelduin-Capelle. Op 1 Januari 1724 legde hij den eed van schepen af.

Inmiddels was De Rooij reeds lang hertrouwd met MARIA HUYSMAN. Van dit huwelijk had Johan Huijsman uit naam van zijn zuster te Raamsdonk op 8 Februari 1709 aangifte gedaan en drie gulden impost betaald; zelf had de Roy in Capelle daags te voren de impost voor het trouwen voldaan. Het echtpaar de Rooij-Huijsman was nog in leven, toen bij akte van 3 Maart 1736 voor notaris Hoevenaer te Raamsdonk aan hen insinuatie werd gedaan.

Uit het huwelijk DE ROOIJ-VAN NEDERVEEN:

1. ELISABETH DE ROOIJ, huwde — aangifte Raamsdonk 22 April 1727, aangifte Capelle 24 April 1727 — MARINUS ELEMANS, armmeester 1729, schepen 1748—1773, kerkmeester 1736 van Raamsdonk, poldermr. van den Kuerepolder 1735 en vlg., zoon van Johannes Elemans, burgemeester aldaar.

21-5-1728 Test. voor notaris Hoevenaer te Raamsdonk Marijnus Elemans en Elisabeth de Rooij, stellend tot voogden Dingeman Elemans en Willem de Fokker.

2. ARNOLDUS, volgt in het kwartier n° 90.